

Uherský Brod (okr. Uherské Hradiště)

Sídlště Olšava, parc. č. 3584/8.

Mladší doba římská. Sídlště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.
Uložení nálezu: Slovákcké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.0143847N, 17.6471864E

Od prosince roku 2021 do dubna roku 2022 proběhla první část záchraného archeologického výzkumu, který předchází stavbě nových bytových domů na zhruba hektarové ploše v těsné blízkosti sídlště Olšava v Uherském Brodě (obr. 13).

Na ploše doposud dokončené části výzkumu se podařilo odkrýt obytný okrsek germánské osady sestávající z dochovaných otisků šestiúhelníkových půdorysů pěti původně dřevohlinitých zahloubených chat kúlové konstrukce. V jejich těsné blízkosti se rozkládalo zázemí osady tvořené zahloubenými objekty blíže neurčených funkcí, ale i dobře interpretovatelnými otisky konstrukcí hospodářských staveb kúlové konstrukce. Samostatnou kategorií sídlštních objektů zde tvořily zásobní jámy. Ty byly poté, co dosloužili svému účelu, druhotně využity jako odpadní jímky. Sérii nemovitých archeologických situací v okolí obytného prostoru osady doplňovalo několik rozoraných koncentrací mazanice promíchaných se zvířecími kostmi. Tyto koncentrace mohly představovat pozůstatky pyrotechnologických zařízení. V zastoupení movitých artefaktů převažují střepy keramických nádob, zvířecí kosti a pozůstatky omazů stěn dřevohlinitých domů či pyrotechnologických zařízení. Výčet těchto nálezů doplňuje soubor předmětů obsahující keramické přesleny, závaží tkalcovského stavu z vypálené hlíny a šicí jehla s ouškem. Tyto nálezy dokládají domácí zpracování textilií. Z drobných kovových artefaktů nalezených ve výplních většiny objektů jsou nejvýznamnější oděvní spony, které datují osadu do mladší doby římské, tedy do průběhu 3. století našeho letopočtu. Charakteristická je spona s podvázanou nožkou, jednoduchá spona s hrotitou nožkou a dvojdičná spona s vysokým zachycovačem (Zeman 2017, 64–126). Za zmínku stojí také zoomorfní spona s motivem koně. Soubor předmětů z barevných kovů doplňuje bronzová jehlice se zdobenou hlavicí, bronzová opasková zápona a drobná stříbrná římská mince.

Podařilo se také zachytit a odkrýt téměř kompletně dochovanou hrnčířskou pec (obr. 14). Její vnitřní prostor byl vtesán do sprašového podloží a zevnitř vymazán jílem. Poslední vsázka keramické produkce, kterou obsahovalo peciště, sestávala ze střepů kvalitní, na kruhu vytáčené, jemně zdobené keramiky vyráběné z jemně plaveného keramického těsta s vysokým obsahem grafitu. Místní výrobu keramiky tohoto typu můžeme vysvětlovat jako pokus o napodobování kvalitnějších nádob, pocházejících z dílen na provinciálním území, avšak styl výzdoby a tvary nádob, vyzvednutých z peciště, jsou svébytným projevem místního germánského obyvatelstva. Pec sestávala ze dvou komor, které od sebe odděloval děrovaný rošt stabilizovaný masivním podpěrákem, a nakládací komory tvaru tunelu. Prostor předpecní jámy byl kompletně zničen recentním zásahem do terénu. Objekt lze zařadit jako hrnčířskou pec varianty B podle J. Henninga (Henning 1977). Jde teprve o třetí hrnčířskou pec z doby římské objevenou na území okresu Uherské Hradiště.

Literatura

Henning, J. 1977: Entwicklungstendenzen der Keramikproduktion an der mittleren und unteren Donau im 1. Jahrtausend u. Z. *Zeitschrift für Archäologie* 11(2), 181–206.

Zeman T. 2017: *Střední Pomoraví v době římské. Svědectví povrchové prospekce*. Archaeologica Olomucensia. Tom II. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Obr. 13. Uherský Brod. Celkový pohled na zkoumanou plochu. Foto Z. Kuchař.

Fig. 13. Uherský Brod. Overview of the excavated area. Photo by Z. Kuchař.

Obr. 14. Uherský Brod. Hrnčířská pec z doby římské. Foto Z. Kuchař.

Fig. 14. Uherský Brod. Pottery kiln from the Roman Period. Photo by Z. Kuchař.

Summary

During the construction of new apartment buildings in the Olšava housing estate in Uherský Brod (Uherské Hradiště District), a Germanic settlement (Fig. 13) including a pottery kiln (Fig. 14) dated to the Late Roman Period was excavated.

Zdeněk Kuchař

Věrovany (okr. Olomouc)

„Zadní celky“, parc. č. 322/13.

Starší doba římská. Ojedinelý artefakt. Průzkum detektorem kovů.
Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: Nepublikováno z důvodu ochrany lokality

V září 2022 našel spolupracovník Muzea Komenského v Přerově, p. o., M. Komínek v rámci projektu „Preventivní archeologie na území Olomouckého kraje“ během detektorové prospekce prováděné v trati „Zadní celky“ v severozápadní části katastru obce Věrovany stříbrnou římskou minci ze starší doby římské (obr. 15). Místo nálezu se nachází jižně od komunikace vedoucí z Dubu nad Moravou do Prostějova. Lokalita je situována na mírném svahu klesajícím k levému břehu říčky Blata, která představuje pravostranný přítok řeky Moravy. Nadmořská výška polohy místa nálezu se pohybuje okolo 207 m.

V případě nálezů se jedná o stříbrný denár, který nechal v Římě razit římský císař Antoninus Pius (138–161). Avers: ANTONINVS AVG PIVS P P, hlava Antonina Pia doprava; revers: TR POT COS III, vlčice doprava stojící v jeskyni Romula a Rema kojící (Mattingly, Sydenham 1930; Mattingly 1940).

Průměr denáru činí 18–19 mm. Hmotnost mince je 2,850 g. Jedná se o velmi kvalitní stříbrnou ražbu, na které jsou reliéfy na rubu a lici velmi dobře zachovalé, pouze na zadní straně denáru není část popisu zřetelná.

Doklady osídlení z doby římské na katastru obce Věrovany nebylo možné ještě v nedávné době blíže specifikovat pro nedostatečný stav výzkumu (Vránová 2011, 73).

V souvislosti s rozšířením využití detektorové prospekce se postupně podařilo na základě nových nálezů doložit relativně intenzivní osídlení z doby římské podél toku říčky Blata (Fojtík, Jílek 2021, 297–298). To je také případ nálezů ztrátové římské mince císaře Antonina Pia.

Literatura

Fojtík, P., Jílek, J. 2021: Věrovany (okr. Olomouc).

Přehled výzkumů 62(1), 297–298.

Mattingly, H. 1940: *Coins of the Roman Empire in the British Museum.*

Volume 4. *Antoninus Pius to Commodus*. London: British Museum Press.

Mattingly, H., Sydenham, E. A. 1930: *The Roman Imperial Coinage.*

Volume III. *Antoninus Pius to Commodus*. London: Spink & Son Ltd.

Vránová, V. 2011: Archeologické nálezy a lokality na katastru

Věrovan, Nenakonic a Rakodav. *Střední Morava. Kulturně historická revue* 31, 71–80.

Obr. 15. Věrovany. Stříbrný denár císaře Antonina Pia (138–161). Foto Z. Schenk.

Fig. 15. Věrovany. Silver coin from the period of Emperor Antoninus Pius (138–161). Photo by Z. Schenk.

Summary

An isolated silver Roman coin – denarius (Fig. 15) from the period of Emperor Antoninus Pius (138–161) minted in Rome was found in 2022 during a metal detector survey in ‘Zadní celky’ field in Věrovany cadastral area (Olomouc District).

Zdeněk Schenk, Miroslav Komínek

Zdounky (okr. Kroměříž)

„Otíčka“, „Rohatec“.

Starší doba římská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.2333533N, 17.3030592E

V rámci předstihového záchraného archeologického výzkumu před stavbou VTL plynovodu Moravia byl v únoru 2022 dokončen výzkum asi 200 m dlouhého pásu mezi silnicí III/42815 a říčkou Olšinkou, který byl ještě rozdělen železniční tratí Zbořovice–Zdounky na dvě nestejně velké části.

Jednalo se o polykulturní lokalitu s těžištěm osídlení v mladší a pozdní době bronzové (viz oddíl Doba bronzová). Mimo toto osídlení se však na lokalitě ojediněle objevují i zahloubené objekty náležející do starší doby římské.

Literatura

Neuveдено.

Summary

During a rescue excavation in ‘Otíčka’, ‘Rohatec’ fields in Zdounky (Kroměříž District), a part of an Early Roman Period settlement was investigated.

Jakub Novotný